

מכון "מים חיים"

הרב יהודה אריה הלוי דינר שליט"א

בס"ד

חשמיטת חוב פדיון חבז (ב')

[מוציא שבת שובה תשע"ו]

לע"נ אמי מורתי הרבנית
מרת יטא בת ר' זאב דינר ע"ה
נלב"ע ח' תשרי תשע"א

o o o o o

לכבוד ידידנו קוראי "מים חיים" שיחיו
היות שהרבה "מיילים" הגיעו בחזרה עם כל מיני תירוצים שונים, אזכה לכולכם להשתתף
עם התשובות!!

א) והנה במה שהעיר בדרך אמונה שם שזהו ממון שאין לו תובעים, כבר העיר שם בעצמו
בש"ת קול אליהו וכתב כיון שאילו היו הכהנים בכל העולם עושים הרשאה כאחד היו
יכולים ליגבות, לכן נחשב שמצד החוב שייך בו לא יגוש ע"ש.

ב) ועוד אפשר לומר דמיירי במכירי כהונה. וא"כ הוי ממון שיש לו תובעים, וכן לפ"ז י"ל
שהגמ' קידושין הנ"ל מיירי במכירי כהונה, וכהן הזה כתב פרוזבול.

ג) ועוד תירצו, דשמא אע"פ שהשמיטה הפקיעה את חובו של האבא (הסבא) על בנו, אבל
כשהגדיל הבן הוי חיוב ממוני של הבן שחל עליו משעה שנתגדל, וא"כ יש סיבה חדשה על
הבן שהגדיל, ומאז עדיין לא עברו שבע שנים [שמיטה] עד שנולד לו בן, ושפיר שייך הוא
ובנו לפדות, וכשאמרו כן למרן ראש הישיבה הגר"ל שטיינמן שליט"א נהנה מתירון
זה (וע"ע "פרי חיים" גליון שנ"ג מהרב משה יהודה שניידר שליט"א), וע"ע
באחרונים שמפלפלין בזה אם זה חוב חדש או לא. ועיין בספר משנת חיים קידושין (ס'
כ"ה) מש"כ ע"ז.

ד) וע"ע בספר משנת יוסף (להרב יוסף ליברמן. ס' קע"ז) שדן בזה. ובתוך דבריו מביא
דברי "קול אליהו" שדן דשמא עשה דפדיון הבן דוחה העשה ד"שמוט", ואע"פ שיש גם
לאו ד"לא יגוש" כאן לא שייך הלאו דשמא הכהן לא יתבע רק הישראל נותן לו, נמצא
שאין כאן לאו כלל, ודן שם מאי אולמיה האי עשה מהאי עשה, עכת"ד "קול אליהו".

ה) והעיר בספר משנת יוסף (שם) דהרי אפשר לקיים שניהם, שהישראל יתן הפדיון הבן,
הכהן יאמר "משמט אני" והישראל יאמר "אעפ"כ" כמש"כ במשנה בשביעית (סוף פ' י')
וברמב"ם (ט' כ"ח) ויקיימו שניהם המ"ע שלהן. ועוד העיר שם איך עשה דישראל דוחה
העשה אצל הכהן, הרי תמיד אין עשה דוחה לא תעשה אלא באדם אחד?

ו) ויש להוסיף שתוס' ב"ב (יג ע"א) כתבו ב' תירוצים, אם עשה דפרו ורבו של האיש
דוחה לא תעשה אצל האישה ע' שם, וביומא (פו ע"ב) איתא א"ר יוחנן גדולה תשובה
שדוחה את לא תעשה שבתורה שכביכול הקב"ה עובר בלא תעשה, דאע"פ שעם ישראל

הלכו לאיש אחר לעבוד ע"ז, הקב"ה מחזיר אותנו, ועובר ב"לא יוכל בעלה הראשון וכו'" וכמש"כ רש"י שם.

ז) והעיר הגבורת ארי מה החידוש בתשובה הרי בכל התורה עשה דוחה לא תעשה, ות' הגבורת ארי שהעשה הוא על ישראל וזה ידחה הלא תעשה אצל הקב"ה, ולכן יש חידוש שאין העשה והלאו ביחד אצל איש א', ואעפ"כ זה נדחה ע' שם. והיינו כהנ"ל שתלוי בב' תירוצים בתוס' בב"ב.

ח) ועוד ת' ת"ח א' שליט"א, שבאמת שביעית משמט פדיון הבן, ושביעית כבר שימטה החוב של שניהם, ומעיקר הדין פטור מלפדות, ובכל זאת אם רוצה, יכול לקיים מצות פדיון, ובזה מסתפקת הגמ' אם עדיף לפדות הוא או בנו. ודפח"ח.

ט) ועוד ת' כמה ת"ח שליט"א, דשמא מיירי שהאבא (הסבא) מת לפני שמיטה וחוב של יתומים אינו נשמט, כדאיתא בשו"ע (חו"מ ס' ס"ז סעיף כ"ח) דב"ד אביהן של יתומים, ומשהגדיל הקטן נשא אישה ונולד לו בן ועדיין לא עברה שמיטה.

י) ועוד ת' ת"ח א' שליט"א, לפי השיטות ששמיטת כספים הינה מחילה של המלוה ולא אפקעתא דמלכא [היראים] נראה דל"ק כיון דשום כהן לא מחל לו על ההלוואה [ממון פדיון הבן], ומן התורה אין החוב נשמט מעצמו, ע"כ דהוא עדיין חייב בפדיון הבן אף שכבר עבר השביעית.

בברכת גמר חתימה טובה

ואמרתי לאחרונה [כ"ז אלול תשע"ה] למרן הגר"ח קניבסקי שליט"א היות שאין פרוזבול בשמים יהי רצון שבסוף שמיטה יושמטו כל חובותינו בשמים, צחק והוסיף "כן יהי רצון וביחד עם תשובה".

הכח/צ 99

3.11.